

בבא בתרא קלט

משה שווערד

1. רא"ש מסכת בבא בתרא פרק ח

מג הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו האב אינו יכול למכור מפני שכתובין לבן והבן אין יכול למכור מפני שהן ברשות האב מכר האב מכורין עד שימות האב מכר הבן אין ללוקח כלום עד שימות האב האב תולש ומאכיל לכל מי שירצה ומה שהניח תלוש הרי הוא של יורשים וה"ה נמי מה שהניח מחובר ועומד ליתלש דהא בפרק הכונס (דף נט א) פסיק רב כר' שמעון דאמר אכלה פירות גמורים משלמת פירות גמורין דכל העומד ליתלש כתלוש דמי והא דתנא ומה שהניח תלוש לאשמועינן פירות שתלשן קודם זמנן ולא היו עומדין ליתלש בשעת שמת האב ואפי' הכי כיון שנתלשו הרי הן של יורשין:

2. ספר דבר יעקב

א] והא תניא שמין את המחוברין ללוקח – יש כאן ג' פירושים בראשונים בביאור דברי הברייתא. א. הרשב"ם מפרש שהכוונה לתוספתא דכת' ומאי לוקח לוקח מהבן, דמיירי היכא שמכר הבן בחיי אביו, כשמת האב לא זכה הלוקח בפירות שמחוברין לקרקע, לפיכך שמין שווי הפירות עבור הלוקח, כלומר כדי שהלוקח יוכל לתת דמיהם. והנ"י מוסיף שאם הלוקח אינו רוצה ליתן דמיהם יתקיימו שם עד שיהיו ראויים ליתלש, וכל מה שהשביחו מזמן מיתת האב ואילך הרי הוא של לוקח. ב. הרי"ף והרמב"ם [זכיה יב-יג] והרי"מ מפרשים

כוונת הברייתא ללוקח מהאב, שהברייתא מיירי היכא שמכר האב הפירות עד שימות, כשמת האב אותם פירות המחברים שייכים ללוקח, ושמין דמיהם כדי שהבן יוכל לתת דמיהם ללוקח. ופריך דמבואר בברייתא שפירות מחוברים שייכים לבעל הפירות, ומהמשנה משמע ששייכים לבעל הקרקע. והרי"ף מבאר תירוץ הגמ' שבמשנה כיון שהפירות נשארו אצל האב הוא מוחל לבנו ונותן לו הפירות המחוברים, אבל בברייתא שהפירות נמכרו ללוקח, אין הלוקח מותר על פירות המחוברים.

3. ספר שערים מצויינים בהלכה

משנה הניח בנים כו', אלא חולקין בשוה. כתב הרשב"א דזה דוקא בשמיחו, אבל בסתם ניוזנין ומתפרנסין אלו עם אלו, דסתמן שותפין נינהו, ומוחלין זה את זה. והובא דבריו במ"מ (נחלות פ"ט הי"ב). וכ"כ הריטב"א, והוסיף דזה גם טובה להקטנים, כדי שלא יצא מזה סיכסוך ומחלוקת ביניהם. אבל הטור (חור"מ סי' רפו) הביא בשם ה"ר ישעיה,

4. דף על הדף בבא בתרא דף קלט עמוד א

בגמ': האי גדול אחי דלבש ואיכסי מביתא, מאי דעבד עבד. כתב בספר שפתי חיים (על מידות ועבודת ה' ח"ב ע' ע): מדוע מקבל הבכור פי שניים, וכי מגיע לו יחס מיוחד בגלל שהוא גדול הבנים? אלא לפי שכל ענין הירושה הוא, שעל הבנים מוטל להמשיך את התפקידים המיוחדים לאביהם בעבודת ה', לכן הם מקבלים מאביהם את הירושה הרוחנית - תכונות וקווי אופי, לכן הם גם יורשים את רכושו ככלים גשמיים המסייעים להמשיך בעבודת האב.

מכיון שהבכור הוא הגדול ומנהיג הבית שעליו מוטלים תפקידים יותר אחרניים מאחרים, לכן הוא מקבל פי שניים מהירושה. כך היא גם ההלכה, כמו שאמרו חז"ל (ב"ב קלט א) "אמר רבא האי גדול אחי דלבש ואיכסי מביתא מאי דעבד עבד" [גדול האחים שלבש והתכסה מתפוסת הבית מה שעשה עשה], ופירש רשב"ם: "גדול אחי שנשא ונתן בנכסים ואיכא הנאה ליתמי כי מיכסי מלבושים נאים כי היכי דלשתמעו מיליה: מאי דעבד עבד. ולא יטלו כנגדו", כאשר מחלקים את הירושה, צריך להעריך גם את שיווי הבגדים שלובש כל אחד מהבנים, שנקנו מהרכוש המשותף לפני החלוקה, מלבד הבגדים הנאים של גדול הבית שאותם אין להעריך, כי הם כבגדי יצוג לטובת כל בני הבית...

בפירושו הכתב והקבלה (פר' וישב) כתב, דלפיכך עשה יעקב ליוסף כתונת פסים, כי אחר שהכירו אביו היותו גדל הערך מאחיו, רצה שיהיה מלבושו בערך עליהם לכבוד ולתפארת, כי בימים ההם היו המלבושים נערכים כפי מעלת האיש, ולכן גם פרעה הלבישו ליוסף בגדי שש למעלתו.

5. ספר דבר יעקב

ג] רד"ה מאי דעבד עבד-ולא יטלו כנגדו ומיהו לכתחילה אין לבזבו בממון אחיו כ"כ - מבאר הרא"ש ששיטת הרשב"ם שגדול האחים לכתחילה לא יבזבו משל אחיו, ודוקא בדעבד א"צ להחזיר להם. ומביא הרא"ש שרבינו שמעון פירש שאפי' לכתחילה מותר. וכן דעת התור"ד שאם האה הגדול טרח יכול לכתחילה ליקח מממון אחיו, ואם

שאינ לחלק בזה. ועי"ש בביאור הגר"א (סק"א).

6. ספר שערים מצויינים בהלכה

האי גדול אחי דלבש ואיכסי מביתא. פרשב"ם שנושא ונותן בנכסים, ואיכא הנאה ליתמי כי מיכסי מלבושים נאים, כי היכי דלישתמעו מיליה. כזה איתא במס' שבת (קיג.) דר"י קרי למאני מכבודתא, ופרש"י שמכבדין בעליהן.

ועי' ברשב"ם דהיינו דוקא בדיעבד, אבל לכתחלה אין לזלול בממון אחיו. והרא"ש (סי' נה) כתב בשם רבינו שמעון, דאפי' לכתחלה מותר. וכ"כ הריטב"א, והרמב"ם (נחלות פ"ט הט"ו). ועי' בדברינו במס' גיטין (שם ד"ה כי) דיש סתירה בדברי הרשב"א והנמוק"י.

7. ספר דבר יעקב

ד] ילמדנו רבינו לזוהר ואכלה ועמדה ונישאת בעל לוקח הוי או יורש הוי - כתבו הריטב"א והנ"י שלא דוקא אכלה, אלא אפי' המעות בעין יש להן דין נכסי מלוג ואינן של מלוה כיון שמלוה להוצאה ניתנה. [הרמב"ם [מלוה כו-יב] כתב שאם המעות שלותה בעין חייבת להחזיר אותן למלוה, וכתב המ"מ שכן מדויק מלשון הגמ' שמיירי באכלה אבל אם המעות בעין חייבת להחזיר.

והמ"מ [בהל' ט] מביא דכ"כ הגאונים רב שרירא ורב האי שאם האשה הלוחה והמעות בעין אין לבעל לעכב, והמ"מ מקשה למה לא נאמר שמלוה להוצאה ניתנה.

[הבית מאיר [אה"ע סימן צ-ט] מתרץ שהוי אומדנא שהיכא שהמעות בעין בזמן שהאשה נישאת, ההלואה בטלה והמעות ברשות בעליהן עומדים, כלומר אנן סהדי שבכה"ג אין כוונת המלוה לתת הלואה, [וכע"ז כתב החוס"י].] עוד כתב הבית מאיר [וכע"ז כתב החזו"א ליקו' סימן ז-ח] שאפשר שהנ"י והרמב"ם לא פליגי, שדוקא בתחילת הסוגיה מבאר הנ"י שלא דוקא אכלה, אבל לפי המסקנה שמסיק שהבעל לפעמים יורש הוי ולפעמים לוקח הוי, ותלוי אם יש פסידא לאחריני, אי"כ י"ל שתלוי ג"כ אם יש פסידא לדידיה, ולכן כשאין המעות בעין הוי לוקח כיון שאית ליה פסידא אם תצטרך לשלם

בנכסי מלוג, אבל אם המעות בעין הוי יורש, דאין לו פסידא אם המעות יחזרו למלוה.

8. ספר שערם מצויינים בהלכה

לפרוע מנכסיו, כמש"כ התוס' במס' ב"מ (קד). ד"ה ה"ג), ה"ה דפשיטא לך דאין חייב לפרוע ממה שקיבל עליו אחריות, דלענין זה הוי כנכסיו ממש. ועי' בחלקת מחוקק (סי' צא סק"ח) ובב"ש (ס"ק יד) דהמהרי"ק איירי במטלטלין. וע"ע בשו"ע (שם ס"ד) ובב"ש (סק"ט).

ועי' בתשו' הרדב"ז (ח"א סי' תקסט) שהקשה אהא דאמרי' כאן לוותה ואכלה ונשאת מוציאין מן הבעל, דאם הכניסה לו מטלטלין אמאי גובין ממנו, כיון דבעל לוקח הוא, ואין לומר דמיירי שהכניסה לו קרקעות, אבל מטלטלין אין חייב לפרוע, דהא לא מחלקי בגמ' בין מטלטלין לקרקעות, ומפרש דבלוקח בעלמא עשו בו תקנת השוק, אבל כבעל לא שייך ביה תקנת השוק.

בעל לוקח הוי, או יורש הוי. כתב בתשו' מהרי"ק (סי' יח) דהאיבעיא הוא בנכסי מלוג, אבל לענין נכסי צאן ברזל פשיטא דלוקח הוי, דהא קיבל עליו אחריות, וחזרו להיות כנכסי הבעל, וכי היכי דפשיטא לך דאם לוותה ואכלה ועמדה ונשאת דאין הבעל חייב

9. ספר דבר יעקב

ה) מאי לאו נשאו גדולות לבעל ישאו קטנות מבעל – מבאר ר' גרשום וכ"כ הרש"ש, מאי לאו נשאו גדולות לבעל שלוו ונתפרנסו מממון הקטנות, ישאו קטנות מה שלוו ואכלו אחיותיהם משלהן, כלומר ישאו מממון הבעל, אלמא הבעל בנכסי אשתו יורש הוי.

התורא"ש בשיטה מקשה איך נטלו הגדולות ולוו מהקטנות בלי רשות והוי כאילו גזלו ונתנו לבעל. ותירץ דמשמע ליה שמירי בקיבלו רשות מהקטנות, והר"מ לשנויי שמירי כשלא קיבלו רשות. וכ"כ החזו"א [ליקוטים סימן ז-א] שמירי בלקחו מתפוסת הבית ומירי שקיבלו רשות מהקטנות ליטול הכל בהלואה.

ובשי' ר' שמואל מקשה איך יכולות הקטנות למחול ולתת רשות הרי יתמי לאו בני מחילה נינהו. [ולכאורה י"ל שאין הכוונה לקטנות שאין להן דעת אלא שלא הגיעו לגיל נישואין], ותירץ שהוי תקנת חכמים שאם הגדולות קיבלו רשות, יכולות לקחת מתפוסת הבית לצורך נישואין.

10. ספר דבר יעקב

ז) רד"ה הבכורה-חלק בכורת הבכור כדמפרש התם מתנה קרייה רחמנא לתת לו פי שנים – במשנה בבכ' נחלקו ר"מ ורבנן האם מתנה חוזרת ביובל, ור"מ קאמר אין מתנה חוזרת ביובל וחלק בכורה אינה חוזרת משום שהוי מתנה. [לדינא קיי"ל (רמב"ם שמיטה יא-יט) כחכמים שהמתנה חוזרת ביובל. ולענין חלק בכורה מבואר בגמ' בבכ' שרבנן מודים שאינה חוזרת ביובל כיון שחלק בכורה הוקש לחלק פשיטות.

11. ספר דבר יעקב

ב] תד"ה והיורש וכו' פי' בקונ' ואי הוי לוקח מחיים גם לאחר מיתה לא פקע והוי לוקח ואין נראה דהא מחיים אין לו אלא פירות - הש"ך [סימן רג-כ] מתרץ שהרשב"ם סובר שאם האשה מתה לפני הבעל, הבעל נעשה לוקח למפרע מזמן נישואין גם על הגוף [כן מבאר הקה"ח קלב-א את תירוץ הש"ך]. והא דנעשה לוקח למפרע מבואר בש"ך שזה מפני תקנת אושא. ולפי"ז כתב בש"ך ר' שמואל [אות קפד] שגם התוס' יכולים לסבור כמו הש"ך, והקשו על הרשב"ם לפי ההו"א לפני שהגמ' ידעה מתקנת אושא.

12. ספר דבר יעקב

שיטת הרמב"ם [אישות כב-ז] והשו"ע [סימן צ-ט] שלענין הגוף חלה מכירת האשה וכשמתה הבעל מוציא הגוף מיד לקוחות. [ומבאר האבנ"מ [סימן צ-יב] דהרמב"ם והרא"ש נחלקו מה גדר תקנת אושא, הרא"ש סובר שאלמנה רבנן לשיעבודא דבעל, ולפי"ז אין מכירת האשה מכירה כלל אף לגבי הגוף. והרמב"ם סובר כמו השטמ"ק בכתו' שגדר התקנה כדי שלא תפקיע ירושתה מבעלה, ולכן כל זמן שהיא חיה ליכא תקנה ויכולה למכור הגוף, וכשמתה חלה התקנה והבעל מוציא מיד הלקוחות.]

ה] באושא התקינו האשה שמכרה נכסי מלוג בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד לקוחות - א. כתבו הרא"ש והר"ן [כתו נ.] דלשון בעל מוציא משמע שהמכירה חלה [לגבי הגוף] והבעל צריך להוציא, וקשה דבאמת אם האשה מתה לפניו, אין המכירה חלה כלל [גם לענין גוף הקרקע] ואינו צריך להוציא. ותירצו דהא דקאמר מוציא לאו דוקא [רא"ש] או מוציא מיד זכותו קאמר שהיה לו זכות לקבל אילו הבעל היה מת לפני האשה [ר"ן].

13. ספר דבר יעקב

בין שיטת הרמב"ם שסובר שהלוקח קיבל קרקע בחיי הבעל והבעל צריך להוציא ממנו במיתת האשה, לבין הרא"ש שסובר שאין ללוקח קרקע, הרי בל"ה אין ללוקח שום תועלת מהקרקע. א. החלק"מ מתרץ שיש נ"מ לענין כתיבת פרוזבול שאין כותבים אלא למי שיש לו קרקע. ב. החזו"א [ליקוטים חו"מ סימן ז-ז] כתב שנ"מ לענין שהלוקח יכול להקנות מטלטלין אגב קרקע, ויכול לאסור הקרקע בקונם על חבירו, ויהיה חייב בראיה [עיין פס' ח: מי שאין לו קרקע פטור מראיה]. ג. הסמ"ע [סימן ריב-יג] כתב נ"מ אם הבעל ירצה לבנות על הקרקע אם הלוקח יכול למחות ולמנוע ממנו. החלק"מ והב"ש [צ-ל] חולקים וס"ל שגם לפי הרא"ש הלוקח יכול למחות כיון שאם הבעל ימות לפניו חלה מכירתה ללוקח. ד. הב"ש כתב נ"מ אם הלוקח שילם דמים, לפי הרא"ש אם תובע חזרה את הדמים, חייבים להחזיר לו הדמים מיד, ולפי הרמב"ם אינו יכול לתבוע הדמים לפני שתמות האשה לפני הבעל. ה. בספר הקובץ [על הרמב"ם אישות כב-ז] כתב נ"מ אם נפל הבית על האיש והאשה ויש ספק מי מת קודם, אז מוקמינן הקרקע בחזקת בעליה, ואם הלוקח מוחזק בה נשארת בחזקתו.

ג. החלקת מחוקק [סימן צ-ט] מקשה מה הנ"מ

14. ספר דבר יעקב

ג. כתב הרמ"א [סימן צ-ט] אם נתאלמנה או נתגרשה מכרה קיים, ומביא הב"ש דכ"כ בירושלמי, ומקשה היאך מכרה קיים הרי הוא כמוכר דבר שלא בא לעולם, שכל דבר שאין אדם יכול למכור עכשיו אינו יכול למכור לאחר זמן, וה"צ כיון שאין מכרה יכול לחול עכשיו היאך יחול לאחר זמן. [ומשמע מלשון הב"ש שקושיתו דוקא לפי הרא"ש והטור שסוברים שהבעל מוציא מיד לקוחות מיד, אבל לפי הרמב"ם כיון שהמכירה חלה לענין הגוף, ליכא קושיה.

15. ספר דבר יעקב

ו. גבי יובל שויוהו רבנן כיורש משום פסידא דידיה – בח"י רע"א [ד"ה ובאמת] מביא את קושית הש"ך [סימן קג-ט], וכבר הרגיש בקושיה זו המהרש"א [לתר"ה גבי], שמקשה למה הבעל יורש לענין יובל, הרי איכא פסידא לאחרני לגבי המוכר שלא יקבל חזרה השדה ביובל, וא"כ נימא שיהיה כלוקח משום פסידא דמוכר, ומאי שנא ממוזנות האשה שאע"פ שאיכא פסידא לבעל מ"מ הוי כיורש משום פסידא דאלמנה.

ומתמצים הש"ך והמהרש"א שמעיקר הדין הבעל הוא כיורש, ואם אין פסידא לאחרני מתקנים שיהיה לוקח, אבל היכא שאיכא פסידא לאחרני וגם פסידא לבעל, נשאר בדינו שהוא יורש כדן תורה, ולכן כשיש פסידא לאלמנה נשאר יורש, וגם לענין יובל נשאר יורש משום פסידא דידיה, ולא מתקנים שיהיה לוקח משום פסידא דמוכר.

16. רשב"ם מסכת בבא בתרא דף קלט עמוד ב

דיתבא תותי גברא - וראוי ליורשה כשתמות ואלו הערימו להוציאם מידו הלכך יפסידו ולענין שאילתא דשאלנא פ"י רבינו חננאל ורואה אני את דבריו לוותה ואכלה ועמדה וניסת מסתברא דכיורש הוי משום פסידא דמלוה וכן סוגיא דשמעתא דכל היכא דאיכא פסידא כגון פסידא דאלמנה דליכא למימר איהו דאפסיד אנפשיה שויוהו רבנן כיורש.

17. רא"ש מסכת בבא בתרא פרק ח סימן נו

שלח ליה אבוה בר גניבא לרבא ילמדנו רבינו לותה ואכלה ועמדה ונשאת בעל לוקח הוי או יורש הוי לוקח הוי ומלוה על פה אין גובה מן הלקוחות או יורש הוי ומלוה על פה גובה מן היורשים ולא איפשיטא הלכך מלוה על פה לא גבו מיניה דבעל דאיהו דאפסיד אנפשיה דלא איבעי ליה לאוזופי בלא שטר לאיתתא דקיימא לאינסובי:

18. ספר דבר יעקב

י. רד"ה דיתבא וכו' ולענין שאילתא דשאלנא פ"י ר"ה ורואה אני את דבריו וכו' מסתברא דכיורש הוי מפני פסידא דמלוה – שיטת הר"ח שנפשט שלותה ונשאת המלוה גובה מהבעל, וכך סוברים הרשב"ם, הרא"ם בשיטה, הרמ"ה ור' ברוך [בהג' אשרי]. שיטת הר"ף והרא"ש שבעיה לא אפשטא ולכן אין המלוה גובה מהבעל מלוה בע"פ, ואיהו דאפסיד אנפשיה שאיבעיה ליה ללוות בשטרא. הרמ"ה והרא"ם חולקים ומבארים שלא שייך כאן לומר איהו דאפסיד אנפשיה, כיון שבזמן ההלואה האשה לא היתה נשואה, ולא היה צריך לחשוש למה שיקרה אח"כ.

19. ספר דבר יעקב

הלואה, [וכע"ז כתב החוסי"י]. עוד כתב הבית מאיר [וכע"ז כתב החזו"א ליקו' סימן ז-ח] שאפשר שהנ"י והרמב"ם לא פליגי, שדוקא בתחילת הסוגיה מבאר הנ"י שלא דוקא אכלה, אבל לפי המסקנה שמסיק שהבעל לפעמים יורש הוי ולפעמים לוקח הוי, ותלוי אם יש פסידא לאחריני, א"כ י"ל שתלוי ג"כ אם יש פסידא לדידיה, ולכן כשאין המעות בעין הוי לוקח כיון שאית ליה פסידא אם תצטרך לשלם

בנכסי מלוג, אבל אם המעות בעין הוי יורש, דאין לו פסידא אם המעות יחזרו למלוה.

20. ספר שערים מצויינים בהלכה

התם אינהו אפסידו אנפשיהו. כתב הרשב"ם, לענין שאילתא דשאלנא פי' רבינו חננאל ורואה אני את דבריו, לוותה ואכלה ועמדה וניסת, מסתברא דכירש הוי משום פסידא דמלוה, וכן סוגיא דשמעתא דכל היכא דאיכא פסידא כגון פסידא דאלמנה, דליכא למימר איהו דאפסיד אנפשיה, שויהו רבנן

כירוש. ובהגה' אשר"י כתב, דר"ח והרשב"ם ורבינו ברוך פסקו, דבעל כירוש דמי כי היכי דלא לפסוד המלוה, ושלא תנעול דלת בפני לוויין, ומסתבר טעמא, וכן הלכה. ונראה להוסיף, משא"כ באלמנה, דאיתא במס' כתובות (פז.) יותר ממה שהאיש רוצה לישא האשה רוצה להנשא, ואין חוששין לפסידא דיליה.

21. דף על הדף בבא בתרא דף קלט עמוד ב

במשנה: מי שמת והניח בנים ובנות בזמן שהנכסים מרובין הבנים יירשו והבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים אדמון אומר בשביל שאני זכר הפסדתי אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון. במעינה של משנה (לרבי משה שלומון) ביאר, על פי מה שאמרו במסכת נדה (לא, ב) שזכר הוא מלשון 'זה כר' כלומר שבא עם ככרו בידו, ונקבה זה מלשון 'נקייה באה'. דהיינו שנולדה ריקנית ללא פרנסה, כי פרנסתה אצל בעלה, וזהו שאמר אדמון, 'וכי בשביל שאני זכר הפסדתי', כלומר, וכי בגלל שנולדתי ופרנסתי עימי לכך אני צריך להפסיד את הירושה ורק הבנות יהנו ממנה. אכן רבנן סוברים, דאדרבה בגלל שהנקבה באה נקייה לפיכך צריך לדאוג לפרנסה, מה שאין כן הזכר ככרו עימו וכבר ימצא מאין להמציא פרנסתו.

22. ספר דבר יעקב

ג] נכסים מועטין הבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים – מקשים הראשונים [הר"י מיגש ד"ה אלא], הרמב"ן, הרשב"א, הרמ"ה [ד"ה אלא], הרא"ש והר"ן] למה המשנה חילקה בין נכסים מרובים למועטים, ליתני הבנות נזונות עד שיבגרו, וממילא בנכסים מרובים השאר יהיה לבנים, ובנכסים מועטים שלא נשאר לבנים, הבנים ישאלו על הפתחים. [הראשונים כתבו ג"מ בין מרובים למועטים, דבנכסים מרובים הוי הנכסים ביד הבנים היתומים להתעסק בהם, ובנכסים מועטים מוציאים מיד הבנים ומעמידים ביד ב"ד או ביד שלישי, ולכן המשנה חילקה וכתבה גבי נכסים מרובים בנים יירשו, כדי ללמד שהנכסים ביד הבנים. וזהו דלא כרשב"ם להלן קמ'. שסובר שגם בנכסים מרובים מפרישין מהנכסים עבור מזון הבנות].

23. ספר דבר יעקב

מלשון הריטב"א מבואר שהב"ד נותנים הנכסים

לרשות הבנות. וכן משמע מלשון תוס' שכתבו אפי' כבר תפסו הבנות או הגבו להם ב"ד. ר' יונה והג"י כתבו ב' אפשרויות, או לתת לבנות או לתת לשליש.

24. ספר דבר יעקב

ד' אדמון אומר בשביל שאני זכר הפסדתי – האחרונים [המהר"ט ובית יעקב בכתו' קח: והפלאה קונטר"א סימן קיב-טו] מקשים מה התמיה, הרי הבנות הן כבעלות חוב, ותמיד בע"ח קודם ליורש. [ויש ראשונים שסוברים שזה קושית הגמ' להלן קמ: ע"ש אות ב].
המהר"ט מתרץ דסברא הוא שלא היה כוונת האב [או כוונת חכמים שתיקנו] להפקיע הזכרים לגמרי, אלא יזונו הבנות עם הבנים.

ואפשר שתלוי בחקירה [הג"ל אות א] האם האב דבנות ניזונות הוי גדר ירושה שירשות נכסי אביהם או בגדר חוב, וסובר אדמון שהוי גדר ירושה ולכן תמיה למה בנים גרועים מבנות, ולפי חכמים הוי בגדר חוב, ולכן הבנות קודמות.

25. חידושי הר"ן מסכת בבא בתרא דף קלט עמוד ב

גמ', אמ' רב יהודה אמ' רב כל שיזונו מהם אלו ואלו י"ב חדש - פי' שכיון שהבני' יורשי' הן מן הדין כל שהנכסי' מספיקי' לזיון מהן י"ב חדש ואיפש' שינשאו בתוך זמן זה לא ראו חכמים לדחות אותם מירושתם, ומיהו לא קי"ל הכי אלא כל היכא דליכא לאלו ולאלו עד שיבגרו כמועטין נינהו ומציאינן מזונות לבנות עד שיבגרו והשאר לבנים.

26. חידושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף קלט עמוד ב

גמ' כל שאילו יזונו מהם שנים עשר חדש אלו ואלו. פי' שזה הזמן קצוב לענין מכירה למזונות כדאיתא בכתובות (צ"ז א') מוכרת לשנים עשר חדש.

27. ספר שערים מצויינים בהלכה

כדי שיזונו מהם אלו ואלו י"ב חודש. נראה לי הטעם דיותר מי"ב חודש דהיינו שנה אין לדאוג, דאיתא במס' פאה (פ"ח מ"ח) מי שיש לו מאתים זוז לא יטול לקט שכחה ופאה, וכתב הר"ש דשיערו חכמים שזהו שיעור הוצאתו למזונות ומלבושים לשנה. וכבר כתבנו במקום אחר, הא דשיעור כתובה היא מאתים זוז, זהו מפני שתהא לה פרנסה בשביל שנה אחת, ויותר מזה אין לדאוג. ועי' במס' ביצה (טז.) כל מזונותיו של אדם קצובים לו מר"ה עד ר"ה, ופרש"י כל מה שעתיד להשתכר בשנה זו, ויש לו לזוהר מלעשות יציאה מרובה, שלא יוסיפו לו שכר למזונות אלא מה שפסקו לו.